

Ο αρχαιότερος νεολιθικός οικισμός της Κύπρου (Ιωάννης Ηλιάδης, Διευθυντής Βυζαντινού Μουσείου και Πινακοθήκης Κύπρου)

[/ Πεμπτούσία](#)

Τα κατάλοιπα τουλάχιστον 20 κυκλικών κτισμάτων διαμέτρου μεταξύ 3 και 6 μέτρων έφεραν στο φως οι εφετινές αρχαιολογικές έρευνες στη θέση Άγιος Τύχωνας - Κλήμονας Λεμεσού. Τα κτίσματα είχαν ανεγερθεί πάνω σε μικρές αναβαθμίδες, σε μια μικρή πλαγιά, με κατεύθυνση προς τη θάλασσα.

Τα κτίσματα περιβάλλουν ένα μεγαλύτερο, κεντρικό, δημόσιο κτίριο, διαμέτρου 10 μέτρων, το οποίο είχε ανασκαφεί μεταξύ του 2011 και του 2012. Το κτίριο αυτό χρονολογείται μεταξύ 11.200 και 10.600 ετών πριν από σήμερα. Οι επισκοπήσεις και οι ανασκαφές που έχουν πραγματοποιηθεί στο χώρο έχουν δείξει ότι το νεολιθικό αυτό χωριό κάλυπτε μια έκταση, τουλάχιστον, μισού εκταρίου. Πρόκειται για τον αρχαιότερο γνωστό οικισμό στην Κύπρο, ο οποίος είναι περισσότερο από 20 αιώνες αρχαιότερος, από αυτόν της Χοιροκοιτίας.

Οι τοίχοι των κτισμάτων, σύμφωνα με το τμήμα Αρχαιοτήτων, ήταν κατασκευασμένοι με χώμα και ενισχυμένοι με ξύλινους πασσάλους, ενώ τα δάπεδα ήταν συχνά επιχρισμένα. Στα περισσότερα κτίρια διατηρούνται τα κατάλοιπα μεγάλης εστίας, συνοδευόμενης συνήθως από μολόπετρα 30 - 50 κιλών. Τα κτίσματα αυτά φαίνεται ότι ανακατασκευάζονταν κατά τακτά διαστήματα, όπως δείχνουν τα πολλαπλά, αλληπάλλληλα στρώματα αρχιτεκτονικών καταλοίπων πάνω στις αναβαθμίδες.

Επίσης, μεταξύ των ευρυμάτων είναι μεγάλος αριθμός λίθινων εργαλείων, λίθινα αγγεία, χάνδρες και άλλα κοσμήματα από λίθο και όστρεα. Τα ζωικά κατάλοιπα φανερώνουν ότι οι κάτοικοι στο χωριό αυτό διατηρούσαν εξημερωμένα ζώα, όπως σκύλους και γάτους, ενώ κυνηγούσαν μικρούς κυπριακούς αγριόχοιρους και πτηνά. Κατά το κοσκίνισμα του χώματος προέκυψαν βάσιμες ενδείξεις για την καλλιέργεια σιταριού *emmer*, ενός ιδιαίτερα αρχαίου δημητριακού, το οποίο εισήχθη από τον ηπειρωτικό χώρο της Μέσης Ανατολής. Κατά την περίοδο αυτή οι κάτοικοι στον 'Άγιο Τύχωνα - Κλήμονα ήταν κυνηγοί - καλλιεργητές και δεν παρήγαγαν κεραμική.

Σημειώνεται, ότι η οργάνωση του χώρου, η αρχιτεκτονική, τα λίθινα εργαλεία όπως και οι ενδείξεις για γεωργικές δραστηριότητες και κυνήγι στον 'Άγιο Τύχωνα - Κλήμονα αποτελούν στοιχεία, που ομοιάζουν με αυτά των πρώιμων οικισμών της ακεραμικής περιόδου στη Μέση Ανατολή, μεταξύ 11.500 και 10.500 ετών πριν από σήμερα. Πρόκειται για την αρχαιότερη έως σήμερα ένδειξη για γεωργική δραστηριότητα, παγκοσμίως. Οι έρευνες στη θέση 'Άγιος Τύχωνας - Κλήμονας έχουν δείξει, ότι, παρόλο που μεταξύ της Κύπρου και του ηπειρωτικού χώρου υπάρχει μεγαλύτερη των 70 χλμ θαλάσσια έκταση, εντούτοις το νησί αποτελούσε μέρος των γενικότερων διεργασιών, που συνέβαιναν στη Μέση Ανατολή κατά τη Νεολιθική περίοδο.

Οι ανασκαφές πραγματοποιήθηκαν με τη στήριξη του Τμήματος Αρχαιοτήτων Κύπρου, της Γαλλικής Σχολής στην Αθήνα, του υπουργείου Εξωτερικών και Διεθνούς Ανάπτυξης της Γαλλίας, του CNRS, του Muséum National d' Histoire Naturelle, του French Institute for Rescue Archaeological Research (INRAP) και του κοινοτικού συμβουλίου του Αγίου Τύχωνα.